LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui
dr. Kęstučiui Mažeikai

2026-10-12 Nr. 1.03 - 0356

Kopija: Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
Mindaugui Sinkevičiui

DĖL PARAMOS ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUI PASKIRSTYMO SKAIDRUMO, EKONOMINIO PAGRĮSTUMO IR SOCIALINIO DIALOGO UŽTIKRINIMO

Gerbiamas Ministre,

Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai (toliau – ŽŪR), vienijantys 40 žemdirbių ir kaimo bendruomenėms atstovaujančių organizacijų, reiškia susirūpinimą dėl Žemės ūkio ministerijos (toliau – Ministerija) pasirinkto 19,576 mln. eurų paramos Lietuvos ūkininkams paskirstymo modelio, jo ekonominio pagrįstumo ir socialinių partnerių įtraukimo į sprendimų priėmimą.

Pabrėžiame, kad ŽŪR pritaria papildomos finansinės pagalbos Lietuvos ūkininkams skyrimui, tačiau nepritarė ir nepritaria Ministerijos pasiūlytam jos paskirstymo modeliui. Iki šiol nėra pateikta pakankamai duomenų, pagrindžiančių pasirinktų kriterijų objektyvumą ir jų poveikį skirtingiems žemės ūkio sektoriams.

Dėl paramos paskirstymo ekonominio pagrįstumo

Europos Komisijos skirtame 540 mln. eurų skubios pagalbos ES ūkininkams pakete Lietuvai numatyta 9,788 mln. eurų, kuriuos valstybė planuoja papildyti tokia pačia suma iš nacionalinio biudžeto.

Pagal 2026 m. liepos 27 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2026/1894 pagalba turi būti skiriama remiantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, atsižvelgiant į ūkininkų patiriamus ekonominius sunkumus. Europos Komisija nenustatė prievolės paramą skirstyti pagal deklaruotus hektarus ar pieninių karvių skaičių. Todėl Ministerijos pasirinktos 300 hektarų ir 300 pieninių karvių ribos turi būti ekonomiškai pagrįstos.

Atkreipiame dėmesį, kad skirtingų žemės ūkio sektorių gamybos sąnaudos, veiklos specifika ir ekonominės sąlygos iš esmės skiriasi. ŽŪR siūlė svarstyti alternatyvius kriterijus, įskaitant valdos ekonominį dydį bei žemės ūkio veikloje sunaudojamo gazolio kiekį, tačiau nėra aišku, kaip šie pasiūlymai buvo įvertinti.

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania
Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania
Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt
http://www.zur.lt
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

Vadovaujantis minėto reglamento 4 straipsniu, valstybės narės iki 2026 m. rugsėjo 30 d. turėjo pateikti Europos Komisijai informaciją apie paramos paskirstymo priemones, atrankos kriterijus, metodiką ir jos pagrindimą.

Atsižvelgdami į tai, prašome Ministerijos pateikti ŽŪR ir viešai paskelbti:

1. Europos Komisijai pateiktą Lietuvos paramos paskirstymo mechanizmą, jo ekonominį pagrindimą ir poveikio vertinimą.
2. Skaičiavimus, pagrindžiančius 300 hektarų ir 300 pieninių karvių ribų pasirinkimą, bei duomenis apie paramos pasiskirstymą pagal sektorius, ūkių ekonominį dydį ir paramos gavėjų skaičių.
3. Informaciją apie kitų ES valstybių taikomų kriterijų analizę bei ŽŪR ir kitų socialinių partnerių pasiūlymų vertinimą, nurodant nepritarimo jiems argumentus.

Dėl socialinių partnerių pozicijos ir dialogo

ŽŪR reiškia susirūpinimą dėl viešojoje erdvėje pateiktos informacijos apie tariamą vienbalsį pritarimą Ministerijos siūlomam paramos paskirstymo modeliui.

Pažymime, kad 2026 m. rugsėjo 10 d. vykusiame Ministerijos kolegijos posėdyje formalus balsavimas nevyko, o ŽŪR ir kitų organizacijų atstovai išsakė kritines pastabas bei alternatyvius pasiūlymus. Todėl prašome užtikrinti, kad oficialioje Ministerijos komunikacijoje socialinių partnerių pozicijos būtų pateikiamos tiksliai, nesudarant klaidingo įspūdžio apie visuotinį pritarimą.

Socialinis dialogas negali apsiriboti formaliu organizacijų pakvietimu į posėdžius. Jis turi būti grindžiamas argumentų išklausymu, pasiūlymų vertinimu, sprendimų pagrindimu ir abipuse pagarba.

Dėl susitikimo su ŽŪR bendruomene

Apgailestaujame, kad iki šiol neįvyko tiesioginis Jūsų susitikimas su plačia ŽŪR bendruomene, atstovaujančia įvairiems Lietuvos žemės ūkio ir kaimo sektoriams.

Manome, kad toks susitikimas būtinas siekiant aptarti ne tik aktualius paramos paskirstymo klausimus, bet ir strategines žemės ūkio bei kaimo plėtros problemas, Vyriausybės programos įsipareigojimų įgyvendinimą, šeimos ūkių gyvybingumą, kartų kaitą ir apsirūpinimo maistu saugumą.

Kviečiame Jus artimiausiu metu susitikti su ŽŪR Taryba ir organizacijų narių atstovais, aptarti aktualius klausimus ir sutarti dėl nuoseklaus, reguliaraus bei konstruktyvaus bendradarbiavimo.

Prašome pateikti motyvuotą atsakymą į šiame rašte išdėstytus klausimus ir pasiūlyti galimas susitikimo datas.

Atsižvelgdami į tai, kad keliami klausimai susiję su viešųjų finansų panaudojimo skaidrumu, Vyriausybės programos įgyvendinimu ir socialinio dialogo kokybe, šio rašto kopiją teikiame Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui.

Pagarbiai

Pirmininkė Algimanta Pabedinskienė